Dyrektor wybrany w konkursie nie może sprawować nadzoru pedagogicznego? NSA radzi, co zrobić w takiej sytuacji.

Kategoria: Edukacja, Kultura i Sport
Opublikowano: piątek, 23, październik 2026 07:02
Piotr Majoch
Odsłony: 519

NSA: Organ prowadzący może dostosować krąg kandydatów w konkursie na stanowisko dyrektora mając na uwadze możliwe konsekwencje powierzenia tej funkcji osobie niebędącej nauczycielem. Po rozstrzygnięciu konkursu nie może jednak odmówić powołania osoby, która go wygrała.

Dyrektor niebędący nauczycielem? Tak, ale...

Naczelny Sąd Administracyjny po rozpoznaniu skargi kasacyjnej utrzymał w mocy wyrok wojewódzkiego sądu administracyjnego, w którym oddalona została skarga gminy na unieważniające konkurs na dyrektora rozstrzygnięcie nadzorcze wojewody. W treści rozstrzygnięcia wojewoda podniósł nieważność zarządzenia wójta gminy, na mocy którego ten dążył do unieważnienia konkursu na dyrektora samorządowego przedszkola. Spór wiązał się z faktem wyłonienia w konkursie kandydata niebędącego nauczycielem. Choć przepisy dopuszczają taką możliwość, istotnym ograniczeniem dla dyrektorów tej kategorii jest brak możliwości sprawowania nadzoru pedagogicznego. W takiej sytuacji nadzór winien sprawować nauczyciel zajmujący inne stanowisko kierownicze w danej placówce. Problem polegał na tym, że w opisywanym przypadku w przedszkolu takiego stanowiska nie było. Dodatkowa komplikacja wiązała się z faktem, iż wyłoniony w konkursie dyrektor był jedynym kandydatem. Wystąpienie tak "patowej" sytuacji wywołało po stronie wójta chęć unieważnienia konkursu i podjęcie ponownej próby.

Zapobiegnięcie skutkom rozstrzygniętego konkursu często jest niemożliwe

Wojewoda zwrócił uwagę na niewłaściwy porządek czynności wykonanych przez organ gminy. Powołał się przy tym na treść § 8 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 11 sierpnia 2017 r. w sprawie regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora publicznego przedszkola, publicznej szkoły podstawowej, publicznej szkoły ponadpodstawowej lub publicznej placówki oraz trybu pracy komisji konkursowej (dalej: rozporządzenie). Z przepisu tego wynika prawo organu prowadzącego do unieważnienia konkursu i zarządzenia jego ponownego przeprowadzenia w razie wystąpienia nieprawidłowości, które mogły mieć wpływ na jego wynik. Wojewoda skonfrontował ten przepis z art. 63 ust. 10 ustawy - Prawo oświatowe (P.oś.), w świetle którego kandydatowi wyłonionemu w drodze konkursu nie można odmówić powierzenia stanowiska dyrektora.

Istotnie jednak, zgodnie z art. 62 ust. 2 i 3 P.oś., osoba niebędąca nauczycielem nie może sprawować nadzoru pedagogicznego, a więc wykonywać jednego z głównych zadań obowiązujących kierownictwo szkoły czy placówki. W tym przypadku funkcja osoby sprawującej nadzór pedagogiczny przypada nauczycielowi zajmującemu inne stanowisko kierownicze. Ocena kłopotliwej sytuacji powstałej z uwagi na brak takiego stanowiska w strukturze przedszkola oparła się na wykładni przepisów P.oś. Zgodnie z nią organ prowadzący ma swobodę ograniczenia się do zasady przewidującej kierowanie szkołą przez nauczyciela - a zatem do wykluczenia kandydatów niebędących nauczycielami. W tym miejscu zwrócił jednak uwagę na kluczową kwestię pominiętą przez samorząd - otóż taka wstępna selekcja może odbyć się tylko na etapie zarządzenia o ogłoszeniu konkursu. Decyzji w tym zakresie nie można podejmować na etapie jego zatwierdzania. Jak stanowi wspomniany już art. 63 ust. 10 P.oś., organ prowadzący jest bowiem związany jego wynikiem. Wojewoda wyjaśnił przy tym, że w okolicznościach braku innego stanowiska kierowniczego zajmowanego przez nauczyciela, wójt musi je utworzyć. Tylko taki sposób działania gwarantuje bowiem zgodność z przepisami.

Choć lubelski sąd administracyjny uznał skargę na rozstrzygnięcie nadzorcze wojewody za niezasadną, orzeczenie to nie zakończyło sprawy. Gmina wystąpiła bowiem ze skargą kasacyjną, w której zarzuciła

Phoca PDF

zaskarżonemu wyrokowi szereg naruszeń. W treści skargi podniesiono m.in. niewyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy, nieodpowiednie uzasadnienie wyroku, lecz również domniemane błędy dotyczące wykładni przepisów oświatowych. Skarżący bronił stanowiska o dopuszczalności unieważnienia konkursu na dyrektora przedszkola, a także braku możliwości powierzenia stanowiska dyrektora osobie niebędącej nauczycielem w sytuacji, gdy nikt inny nie jest w stanie sprawować nadzoru pedagogicznego. Wspomniane w § 8 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia "inne nieprawidłowości" miały mieć w tym przypadku postać wyłonienia kandydata w sytuacji braku wszystkich przesłanek warunkujących zgodne z prawem powierzenie mu stanowiska dyrektora.

Elastyczność doboru kandydatów na dyrektora tylko na początkowym etapie

Rozpatrujący skargę Naczelny Sąd Administracyjny nie uwzględnił podniesionych w niej zarzutów, uznając tym samym słuszność orzeczenia sądu I instancji. Jak zauważył, organ prowadzący organizując konkurs i dopuszczając do wzięcia w nim udziału osoby niebędące nauczycielami, a zarazem wiedząc o braku innych stanowisk kierowniczych w strukturze przedszkola, musiał przewidywać możliwość wystąpienia sytuacji, w jakiej się znalazł. Skoro jednak na etapie organizacyjnym nie wprowadzono żadnych ograniczeń, wójt działał w warunkach pewnego ryzyka - a skutków tej decyzji nie mógł już odwrócić przez unieważnienie konkursu. Argument przepisu § 8 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia, na który się powoływał, nie mógł mieć zastosowania. Przez wspomniane tam "inne nieprawidłowości" należy bowiem rozumieć poważne naruszenia dotyczące samej procedury konkursowej, a nie brak ostrożności przy doborze kandydatów. NSA podkreślił, że związanie organu prowadzącego wynikiem konkursu na mocy art. 63 ust. 10 P.oś. jest niepodważalne.

NSA potwierdził przy tym pogląd orzecznictwa, zgodnie z którym organ prowadzący może dostosować krąg potencjalnych kandydatów, mając na uwadze strukturę organizacyjną danej placówki, chociażby poprzez wyłączenie możliwości ubiegania się o to stanowisko przez osoby niebędące nauczycielami. Dotyczy to jednak wyłącznie etapu ogłaszania konkursu, co wynika z przytoczonego wyroku NSA z 13 września 2024 r. (sygn. III OSK 1084/24). W opisywanej sprawie gmina znalazła się zatem poniekąd w sytuacji bez wyjścia. Jedynym rozwiązaniem zgodnym z prawem pozostawało bowiem utworzenie dodatkowego stanowiska kierowniczego, które zajmie nauczyciel sprawujący przy tym nadzór pedagogiczny. Sąd zauważył, że utworzenie tego stanowiska wiąże się z dodatkowymi wydatkami, niemniej jednak wójt, jako organ przygotowujący projekt budżetu, musiał uwzględnić tę potrzebę. Było to bowiem konieczne dla celów prawidłowego wykonywania zadań przez samorządową jednostkę.

Oddalający skargę kasacyjną wyrok NSA uwrażliwia organy prowadzące szkoły i placówki oświatowe na konieczność odpowiedzialnego organizowania konkursów na stanowisko dyrektora. Ważne jest przewidywanie ewentualności wyłonienia na to stanowisko osoby niemogącej sprawować nadzoru pedagogicznego przy jednoczesnym braku możliwości powierzenia tego zadania innej osobie wskazanej przez ustawodawcę. O ile bowiem wystąpieniu takiego problemu można zapobiec przy okazji ogłoszenia konkursu, to gdy procedura zostanie zakończona - jest już za późno.

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 7 października 2026 r. (sygn. III OSK 1317/26)

Źródło: CBOSA

Phoca PDF